

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA 's-Gravenhage

FNV Publiek Belang
Boerhaavelaan 1
Postbus 3010
2713 HA Zoetermeer

Directie Arbeidszaken Publieke Sector
Arbeidsvoorwaarden en Overleg

Turfmarkt 147
's-Gravenhage
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2015-0000495260

Uw kenmerk

Datum 28 augustus 2015
Betreft Uw brief over de loonruimteovereenkomst van 21 augustus

Geachte heer Kuin en mevrouw Patijn,

Op 21 augustus 2015 ontving ik uw brief over de bovensectorale overeenkomst loonruimte publieke sector, waarin u mij oproept de onderhandelaarsovereenkomst niet tot uitvoer te brengen.

De onderhandelaarsovereenkomst is na intensieve gesprekken met de vier vakcentrales tot stand gekomen. Hieraan heeft ook de ACOP/FNV geruime tijd deelgenomen. In de laatste fase van deze gesprekken heeft de ACOP/FNV besloten niet verder te onderhandelen. Ik betreur het dat u ervoor heeft gekozen om de loonruimteovereenkomst uiteindelijk niet te ondertekenen. Met de overheidswerkgevers en de drie centrales is het kabinet van mening dat de loonruimteovereenkomst in open en reëel overleg tot stand is gekomen. Aangezien de overeenkomst tussen meerdere partijen is gesloten, is het niet aan mij om, zoals uw sommatie verlangt, eenzijdig de afspraken die zijn gemaakt te doorbreken. De uitkomst van de Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid (ROP) op 19 augustus jl. bevestigt mij hierin.

De drie vakcentrales (CCOOP, AC en CMHF), de overheidswerkgevers en het kabinet zijn van mening dat sprake is van een goed onderhandelaarsresultaat. Dit leidt tot een structurele loonsverhoging van in totaal maximaal 5,05% in 2015 en 2016, aangevuld met een eenmalige uitkering van 500 euro in 2015 voor kabinets- en onderwijssectoren. Na een aantal jaren op de nullijn krijgen onderwijzers, militairen, politieagenten en andere ambtenaren hierdoor weer een mooie loonstijging. Het is ook een aanmerkelijke loonsverhoging in vergelijking met lopende en recent afgesloten cao's in de private sectoren. Naar het oordeel van de partijen wordt met deze bovensectorale overeenkomst waardering voor de medewerkers uitgedrukt. Hiermee wordt recht gedaan aan de belangrijke werkzaamheden die de werknemers voor de publieke zaak uitvoeren en kan het zorgen voor de nodige rust binnen de overheidssectoren.

Hieronder ga ik verder in op de in uw brief genoemde punten.

Bekostiging: aanvullende middelen van kabinet, daarnaast teruggave daling werkgeverspremie
De loonstijging wordt betaald door het kabinet: er wordt in totaal 1,3 miljard euro op de Rijksbegroting voor uitgetrokken. Daarnaast leiden afspraken over de ABP-pensioenregeling tot een daling van de pensioenpremies. Werkgevers hebben met de CCOOP, AC en CMHF afgesproken dat zij de daling van het werkgeversdeel van de pensioenpremie (circa 700 miljoen euro) beschikbaar stellen voor de loonsverhoging, bovenop de 1,3 miljard euro van het kabinet. De daling van het werknemersdeel van de pensioenpremie leidt daarnaast ook tot een stijging van het nettoloon van ca 0,5%, bovenop de eerder vermelde loonstijging van 5,05% en 500 euro eenmalig.

Gevolgen voor de ABP-pensioenen
Het kabinet hecht waarde aan een goed ABP-pensioen met een duidelijke en haalbare indexatieambitie. De dekkingsgraad van het ABP is naar verwachting de komende jaren onvoldoende om de huidige indexatieambitie te kunnen waarmaken. Door over te gaan van indexatie op basis van prijsinflatie in plaats van looninflatie is volledige indexatie eerder te bereiken.

Het kabinet heeft bij deze overeenkomst bewust een integrale afweging gemaakt tussen loon en pensioen en is samen met de centrales en de zelfstandige publieke werkgevers overeengekomen een beperkt deel van het uitgestelde loon naar voren te halen en om te zetten in primair loon. Dit zorgt direct voor een structurele koopkrachtstijging voor alle werkenden.

Het klopt dat het aanpassen van de indexatieambitie van loon- naar prijsindexatie op de lange termijn waarschijnlijk tot een iets lager pensioen leidt vanwege de wijziging van de indexatie. Maar de daling van 15% die u noemt is niet erg realistisch: u gaat uit van een werknemer die nu 25 jaar is en de pensioenuitkering die deze werknemer op de leeftijd van 75 jaar krijgt.[1] Hierbij is geen rekening gehouden met de loonsverhoging van ruim 5%, die direct doorwerkt in het pensioengevend inkomen. Het hogere primaire loon leidt namelijk ook tot een hoger pensioen. Bovendien gaat u uit van een verschil tussen de toekomstige loon- en prijsstijging dat fors hoger is dan in de afgelopen vier decennia. Als we naar de ontwikkelingen in lonen en prijzen gedurende de afgelopen tientallen jaren kijken en rekening houden met de loonsverhoging van deze overeenkomst, dan is het verschil tussen prijsstijging en loonstijging namelijk minimaal. Het is overigens onmogelijk om betrouwbaar 50 jaar vooruit te kijken en hierover harde gegevens op te leveren; elk berekening over die termijn is uiterst discutabel. Om die reden vindt het kabinet het niet zinvol om hier alternatieve berekeningen tegenover te zetten.

Voor de kortere en middellange termijn zijn wel betrouwbare berekeningen te maken. Uit berekeningen van de overheidswerkgevers blijkt dat het pensioenresultaat voor deelnemers die nu rond de 50 jaar zijn, op het moment van pensioneren juist toeneemt: tussen de 1% en 3%. Zij hebben baat bij het hogere pensioengevende loon en weinig nadeel van de aangepaste indexatieambitie. Bij gepensioneerden verwachten wij nauwelijks tot geen effect op de pensioenuitkeringen aangezien uit berekeningen van het ABP blijkt dat er

---

[1] Hier wordt bedoeld de inherente onzekerheid bij een uitkering, die zich over 50 jaar voordoet. De leeftijd van 75 jaar ligt ongeveer halverwege de periode waarin iemand met pensioen is (uitgaande van de huidige pensioenleeftijd).

voorlopig geen (volledige) indexatie plaatsvindt. Ook bij deze berekeningen is natuurlijk sprake van enige mate van bandbreedte, maar aangezien dit een kortere termijn betreft, is het gemakkelijker hier uitspraken over te doen.

Wel is onweerlegbaar bekend dat de overeenkomst nu een zekere, aanzienlijke en structurele loonstijging realiseert, die niet alleen nu meer koopkracht oplevert, maar dus ook positief doorwerkt in het pensioen door een hoger pensioengevend inkomen in de toekomst.

Open en reëel overleg

Na de ledenraadplegingen van de achterbannen van de vakcentrales vindt uitwerking van de loonruimteovereenkomst plaats in de Pensioenkamer en in de sectorale overleggen tussen overheidswerkgevers en werknemersorganisaties. Het is aan de sociale partners in deze overleggen om de afspraken uit de loonruimteovereenkomst om te zetten in sectorale afspraken. Voor de goede orde wijs ik er op dat de loonruimteovereenkomst expliciet de ruimte laat aan sociale partners om aan de sectorale tafels gezamenlijk te besluiten over een andere besteding van de vrijkomende middelen. Daarnaast blijft de ruimte bestaan om aan de sectortafel met elkaar in gesprek te blijven over andere arbeidsvoorwaarden. Er is dus ook op de sectortafels zoals gebruikelijk sprake van open en reëel overleg.

Ondanks de huidige verschillen van inzicht over de gemaakte afspraken in de loonruimteovereenkomst hoop ik op een constructieve samenwerking met de FNV bij de gesprekken aan de sectortafels.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk